

ERIC CLAPTON

ERIC CLAPTON

Biografia
completă

Copilul nimănui

PAUL SCOTT

Traducere din engleză de
Alex Moldovan

VICTORIA
BOOKS

The original title of this book is:

Motherless Child: The Definitive Biography of Eric Clapton by Paul Scott

Copyright © 2015 Paul Scott

The right of Paul Scott to be identified as the Author of the Work has been asserted by him in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

First published in 2015 by HEADLINE PUBLISHING GROUP

© Publica, 2015, pentru ediția în limba română

ISBN 978-606-722-168-8

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Scott, Paul

Copilul nimănui : biografia completă a lui Eric Clapton / Paul Scott;

trad.: Alex Moldovan – București: Publica, 2015

ISBN 978-606-722-168-8

I. Moldovan, Alex (trad.)

78(420) Clapton, E.

929 Clapton, E

VICTORIA BOOKS este un imprint al editurii PUBLICA

EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Bogdan Ungureanu

DESIGN: Alexe Popescu

REDACTOR: Roxana Măciucă

CORECTURĂ: Elena Bițu

DTP: Dragoș Tudor

CUPRINS

1. Dumnezeu	7
2. Pat	13
3. Muzica	25
4. The Yardbirds	41
5. Bluesbreakers	59
6. Cream	71
7. Pattie	107
8. Exilul	127
9. Băutura	155
10. Dezintoxicarea	189
11. Conor	209
12. Abstenența	235
13. Diversiuni	247
14. Pierderea	259

15. Crossroads	283
16. Melia	305
Epilog. Mesagerul	333
Mulțumiri	337
Surse	338
Index	340

Dumnezeu

Singur, în centrul scenei de la Hammersmith Odeon din Londra, chiar înaintea Crăciunului din 1974, Eric Clapton clipea cu ochii mijiți de la lumina reflectoarelor și se întreba dacă bubuiturile neîncetate din urechi erau provocate de cei 3 500 de fani din public, care băteau din picioare în semn de apreciere nestăpânită, sau de bine cunoscuta și chinuitoarea durere de cap provocată de sticla de coniac Courvoisier care era aperitivul lui preferat înainte să iasă în fața publicului pătruns de adorație. În sfârșit, zarva s-a mai atenuat, iar oamenii au început să se așeze comod în scaune, așteptând ca spectacolul să continue. Apoi, de undeva din spate, s-a auzit vocea strangulată a cuiva care a strigat, neclar la început, dar apoi tot mai tare, mai răspicat. „Clapton e Dumnezeu“, bubuia acum vocea, „Clapton e Dumnezeu“. Într-o clipă, mulțimea s-a ridicat din nou în picioare, ovaționând, bătând din picioare, aplaudând. Clapton a urmărit în tăcere episodul, apoi și-a scos cureaua chitarei, a apucat instrumentul cu ambele mâini și l-a așezat încet pe scenă, în fața lui, ca și cum ar fi adus o ofrandă de pace unei hoarde de invadatori. Apoi s-a îndreptat spre microfon, cu brațele întinse, cerând parcă îndurare. „Nu

sunt Dumnezeu“, a început el aproape disperat. „Sunt un simplu chitarist.“

*

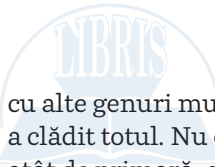
În ultimii ani, a devenit un ritual. În ajunul fiecărui An Nou, Clapton și câțiva prieteni muzicieni susțin un concert pentru familie, prieteni, dar și pentru alcoolicii și dependenții de droguri aflați în recuperare care locuiesc în împrejurimile Centrului de Agreement din Woking, nu departe de casa lui din Surrey. E un eveniment privat, la care accesul se face strict pe bază de invitație – și unde nu se bea. Plasele pentru badminton și porțile de fotbal sunt scoase din sala de sport cu podea de lemn, iar Clapton și prietenii lui urcă pe o scenă austeră, ridicată în pripă, ca să cânte variantele neprelucrate ale câtorva standarde blues: „Sweet Home Chicago“ a lui Robert Johnson și piesa „Stormy Monday“ a lui T-Bone Walker, alăturată total anapoda celui mai peren imn al unei echipe de fotbal, „You’ll Never Walk Alone“. Întreaga seară are un aer de discotecă de sfârșit de trimestru sau de nuntă ieftină. În aer, se simte mirosul de clor de la piscina de alături, care se combină, într-un mod inconfundabil și neplăcut, cu cel de dezinfectant și de pantofi de sport. Totul pare desprins dintr-un spectacol de karaoke, chiar și atunci când trupa cântă o compoziție Clapton. Toate astea vin la pachet cu gafele, versurile uitate și acordurile prinse greșit. Pe la miezul nopții, și înainte ca toată lumea să cânte piesa „Auld Lang Syne“, Eric în persoană începe să rostească primele cuvinte ale *Rugăciunii seninătății*, mantra Alcoolicilor Anonimi și fundamentul programului de recuperare în doisprezece pași: „Doamne, dă-mi seninătatea să accept lucrurile pe care nu le pot schimba, curajul să schimb lucrurile pe care le pot schimba și înțelepciunea să le deosebesc“.

Clapton s-a considerat dintotdeauna un cântăreț de blues singuratic; un bărbat cu o chitară împotriva tuturor.

În mintea lui, el nu se deosebește de eroii lui din Delta Mississippiului, precum Robert Johnson și Son House – personaje deșezădăcinate, nomade și solitare – și s-a lăsat sedus de ideea romantică a bluesmanului care cântă pentru câțiva bănuți sau pentru băutură la colț de stradă, prin baruri și localuri încălzite doar de sobe cu kerosen. Acesta e și motivul pentru care îndrăgește petrecerea de sfârșit de an din Woking; aici nu există nici sistem de iluminare acționat prin computer, nici departament de relații cu publicul, nici întâlniri cu sponsorii și nu trebuie să facă sluj pentru nimeni. Îi amintește de zilele în care vâna bacșiș în puburile din Richmond, cântându-le clienților piesa lui Jesse Fuller, „San Francisco Bay Blues“, și pe cea scrisă de Jimmy Cox „Nobody Knows When You're Done And Out“. Povestea de iubire cu bluesul a fost cea mai serioasă relație din viața lui. Clapton a găsit în muzica de pe Mississippi și din Chicago expresia dorului, sentimentul profund de izolare, furia și disperarea care i-au caracterizat o bună parte din cei 70 de ani de viață. Bluesul a fost o constantă într-o viață, adesea, plină de relații personale frânte și disfuncționale, oferindu-i lui Clapton un debușeu și un scop. El a găsit ceva valoros pe un alt continent, în muzica oamenilor simpli, a celor vii și a morților, un mod de a supraviețui și un mod de a înțelege și a comunica sentimentul lipsei. În această muzică, precum în nicio alta, Clapton, proscrisul, copilul nelegitim, fiul respins, a găsit sentimentul de apartenență de care nu avusese parte și șansa mântuirii absolute.

Nicio cercetare a vieții lui Eric Clapton nu va putea explica pe deplin cum și de ce această muzică a ajuns să aibă un impact atât de puternic și desăvârșit asupra lui. Dar cert e că a pătruns în viața lui atunci când avea cea mai mare nevoie de ea, când era pregătit, când căuta să se agațe de ceva ca de un colac de salvare sau de o ancoră. Desigur, în anii care au urmat, a flirtat și

cu alte genuri muzicale, dar bluesul e temelia pe care a clădit totul. Nu e de mirare că asocierea cu o muzică atât de primară, spirituală și puternică, încât a inspirat o fervoare aproape religioasă, a făcut să i se aplice – în calitate de prim-superstar al ei – ștampila de „Clapton e Dumnezeu” într-un graffiti care a apărut prima dată în 1965, la Londra. Clapton a devenit idolul a nenumărați puști britanici albi care descopereau și dădeau viață unei forme de artă căreia i se cânta prohodul în țara de origine. Ca o consecință a popularității lui, Clapton, la fel ca Elvis Presley mai înainte, avea să sufere cel mai tare când au fost lansate acuzații de furt cultural. Dar Clapton n-a furat muzica lui Robert Johnson și Big Bill Broonzy într-o mai mare măsură decât a furat Presley de la Arthur „Big Boy” Crudup. Dacă era să i se interzică să cânte cu vocea și chitara muzica afro-americanilor, cât de departe urma să meargă impunerea acestui standard muzical al culorii? Oare studenții de la Conservatorul din Lagos aveau să fie descurajați să cânte Bach? Ascultătorului îi este imposibil să împartă muzica pe criterii rasiale, politice și culturale înainte să o lase să-i pătrundă în minte. Aceasta ar fi adevărata ticăloșie.

Pentru Clapton, muzica n-a avut niciodată de-a face cu nuanța pielii. Spre deosebire de Stevie Ray Vaughan, colegul său și un alt discipol alb al bluesului, Eric nu și-a dorit să fie negru. El nu e motivat de o conștiință socială sau politică puternică. Istoria socială care a influențat muzica pe care o iubește nu l-a atins nici pe departe la fel de adânc cum a făcut-o simpla emoție omenească despre care ea vorbește. Clapton nu și-a privit niciodată misiunea de bluesman din perspectiva celor care l-au cântat primii; a contat doar ce cântau aceștia. Experiența împărtășită a iubirii, pierderii, geloziei și dorinței a fost dintotdeauna cea care l-a legat în mod fundamental de strămoșii lui bluesmani. De fapt, Clapton este la fel de important pentru tradiția bluesului ca aceia de la care

se presupune că l-a furat. Există și alți britanici, cum ar fi Alexis Korner și John Mayall, a căror contribuție la promovarea bluesului e inestimabilă, dar Clapton a fost principalul promotor al procesului prin care bluesul a fost restituit unei națiuni ce, pur și simplu, dăduse uitării una dintre cele mai valoroase creații ale sale. Dacă Clapton a realizat chiar și numai un singur lucru, anume să atragă atenția Americii cu privire la patrimoniul ei uitat, ar trebui să aibă asigurat un loc central în istoria muzicii pop. Prin asta, le-a oferit unora precum Muddy Waters, B.B. King, Otis Rush și Buddy Guy o platformă de lansare care le fusese refuzată multă vreme. Impactul pe care l-a produs avea să fie resimțit cu siguranță de generațiile viitoare.

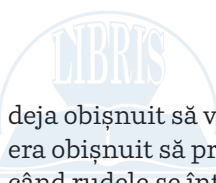

Pat

O imagine iese în evidență, foarte clară și în culori vii, pe fondul gri al anilor tulburi de după război. E imaginea unei femei dure și frumoase care-și face apariția, parcă scăldată în lumina unui reflector hollywoodian, dintr-o mulțime de pasageri care debarcă în Southampton pe pasarela unui transatlantic, în 1954. În mijlocul agitației și al haosului, al mării de fețe neclare și al frânturilor de discuții și strigăte de bun-venit, ea atrage privirea, senină și distantă, cu părul ei castaniu prins modern în coc, cu un copil mic de mână și cu un altul în brațe. E imaginea unei străluciri reci, a unei puteri lăuntrice latente și a unui dor de nestins.

Clapton avea nouă ani când își amintește că a dat prima dată cu ochii de mama lui, Pat. Aceasta își petrecuse ultimii șapte ani în Canada, unde se măritase cu un canadian pe nume Frank McDonald. Între timp, ei își întemeiaseră acolo o familie, din care mai făceau parte fratele vitreg a lui Eric, Brian, care avea șase ani, și sora lui vitregă, Cheryl, în vârstă de un an. Acum, Pat și copiii își făceau apariția din senin, iar Eric și bunica lui, Rose, îi așteptau pe chei.

El aflase de la Rose și de la soțul ei, Jack, că urma să-și întâlnească sora. Dar, în ciuda vârstei fragede, Eric era

deja obișnuit să vadă dincolo de aparențe. De când se știa, era obișnuit să prindă din zbor fragmente de conversație când rudele se întâlneau la o bărfă la ei acasă, la adresa The Green, nr. 1, Ripley, din comitatul britanic Surrey, sau duminica, atunci când era dus pentru baia săptămânală la apartamentul din apropiere al mătușii Audrey, sora bunicului. El ședea pe podea, parcă invizibil, până când vreo mătușă sau altcineva o întreba pe Rose: „Mai știi ceva de mama lui?” Se gândeau, probabil, că micul Rick, așa cum îi spuneau toți, va afla în curând adevărul. La urma urmei, nu era tocmai un secret că Pat, fata cea mai mică a lui Rose, „se încurcase” cu un soldat canadian în zilele fierbinți ale războiului, informația fiind vehiculată cu tot mai multă nepăsare în spatele perdelelor din dantelă de către gospodinele din Ripley, foarte unite, care nu erau nici mai mult, nici mai puțin înguste la minte decât o cereau vremurile. Acasă, fratele lui mai mare, Adrian, care, de fapt, îi era unchi, obișnuia să-l numească „micul bastard”. Chiar dacă prin venele lui Rick curgea sânge din Lumea Nouă, prejudecățile Lumii Vechi dispăreau greu.

Faptul că era copil din flori îl făcea deosebit, dar nu era singur. Se estimează că, în timpul războiului și imediat după, circa 30 000 de copii s-au născut din mame britanice necăsătorite și militari canadieni. Între 1939 și 1945, în Marea Britanie au ajuns aproape o jumătate de milion de soldați canadieni, majoritatea încartiruți în sudul Angliei. Mai bine de 330 000 se instruiseră în Aldershot, la 20 de minute de Ripley, ei fiind însărcinați să apere Anglia în caz de invazie, dat fiind numărul mare de soldați englezi care luptau peste hotare. Iar în regiunea înghesuită de sud-est, asta însemna că o mulțime de tineri, dintre care cei mai mulți se aflau departe de casă pentru prima dată, căutau să-și petreacă timpul mergând la dans și întâlnindu-se cu fete din zonă.

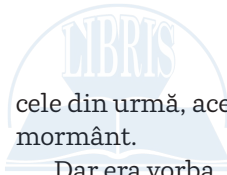
Una dintre acele fete a fost Pat Clapton, în vârstă de cincisprezece ani, fiica lui Rose Mitchell din prima ei

căsătorie cu Rex Clapton, fiul școlit la Oxford al unui ofițer din armata indiană. Din câte se știe, faptul că o curtase pe Rose, care aparținea clasei muncitoare, provocase certuri cu părinții înstăriți ai lui Rex, care făcuseră tot posibilul să-și convingă fiul să n-o ia de soție. Cu toate acestea, ei s-au căsătorit în 1927, dar – lucru scandalos la vremea aceea – numai după câteva săptămâni de la nașterea primului lor copil, Adrian. După doi ani, a apărut al doilea copil, Patricia. Dar Rex a murit de TBC în 1932, iar Rose și copiii s-au întors din Woking în satul Ripley, la cinci mile depărtare, unde l-a cunoscut pe cel de-al doilea soț, Jack Clapp. S-au căsătorit în 1942.

Atunci când fiul adolescenței Pat, botezat Eric Patrick, s-a născut pe 30 martie 1945, a primit oficial numele de familie al mamei sale, Clapton. Dar, în realitate, mistificarea începuse înainte ca Pat să intre în travaliu. Copilul s-a născut în secret, în dormitorul de la etajul căsuței lui Rose și Jack. Strigătele nou-născutului Eric erau adresate unei mame care, din pricina unor convenții învechite, a fost obligată să-l renege din momentul în care a luat prima gură de aer. Planul era unul simplu și vechi de când lumea: Pat, care era doar o școlăriță, urma să preia rolul surorii mai mari a nou-născutului, iar mama ei, Rose, bunica lui Eric, urma să joace rolul mamei sale naturale. Din acel moment, copilul a fost cunoscut de către toți localnicii ca Eric Clapp, băiatul lui Rose și al lui Jack.

Astfel, șarada nu era pusă în pericol de nevoia de a explica prezența tatălui copilului, care plecase demult. Acesta era un aviator canadian căsătorit, pe nume Edward Fryer, pe care Pat îl întâlnise la o sală de dans, unde el cânta la pian într-o trupă. Eric avea să afle numele tatălui său natural abia peste 53 de ani. Nici măcar atunci, mama lui n-a fost convinsă că Fryer era cu adevărat tatăl. E posibil să fi avut și alți iubiți, a presupus Eric. În orice caz, Clapton n-a reușit să scoată nimic altceva de la Pat, în afară de data la care s-a născut și, în

cele din urmă, aceasta a dus secretele trecutului cu ea, în mormânt.

Dar era vorba, totuși, de o șaradă. Chiar de la început, conspirația a reușit doar parțial. Zvonul că Pat „umbla“ cu un militar străin era destul de răspândit la Ripley. Acum satul face parte din zona metropolitană a Londrei, dar la sfârșitul războiului și încă ceva vreme după aceea, era o comunitate rurală de lucrători agricoli prost plătiți, al căror stil de viață nu se schimbaseră prea mult în ultimul secol. Fără prea multe alte preocupări, oamenii le plăcea să bârfească, iar subiectul multor bârfe era Pat. A fost victima unei campanii pline de ură duse de localnici. Copiii o scuipau pe stradă, iar pe pereții caselor din sat apăreau graffiti răutăcioase. Pat, o tipă bățăioasă, deloc dispusă să dea uitării trecutul, a avut până la sfârșitul vieții resentimente legate de tratamentul la care fusese supusă. Ea a și spus la un moment dat: „Au fost momente grele, dar mi-i amintesc perfect pe cei care mă trecuseră pe lista neagră. Sunt oameni la Ripley care pe atunci evitau să meargă pe aceeași parte a străzii cu mine. Acum, datorită lui Eric, trec drumul și vor să-mi vorbească“.

Pat a rămas acolo doar până când Eric a împlinit doi ani și a plecat în Canada după ce l-a întâlnit pe Frank McDonald și s-a îndrăgostit de el care, asemenea lui Fryer, fusese încartiruit în apropiere. Acum se întorsese, coborând de pe vapor după o călătorie peste ocean, gata să torpileze lumea aparent idilică a lui Eric.

A sosit încărcată cu daruri: cămăși de mătase viu colorate, cu dragoni desenați, sau cutiute lăcuite pe care Frank le trimisese din Coreea în timpul războiului. Eric își amintește că mama lui arăta bine, dar că avea „o înfățișare rece, incisivă“. Timp de douăsprezece luni, ea, Brian și Cheryl s-au mutat înapoi în casa din Ripley și cutia Pandorei a fost redeschisă. Nimeni nu pare să se fi gândit la cum îl va afecta asta pe Eric, care avea nouă ani.

Dar, la un moment dat, în săptămânile de după apariția ei, i-a devenit clar că femeia pe care ar fi trebuit, chipurile, s-o considere sora mai mare demult pierdută era, în realitate, mama lui naturală, care se întorsese acasă, se părea, pentru totdeauna. Un timp, adevărul nerostit n-a fost deloc abordat, deși bunicii lui Eric, Rose și Jack erau perfect conștienți că el știa că Pat era mama lui adevărată.

În cele din urmă, închipuindu-și că s-a renunțat la mascaradă, Eric i-a spus lui Pat într-o seară: „Acum pot să-ți spun mami?” A urmat un moment de tăcere chinuitoare și plină de stânjeneală. În cele din urmă, Pat i-a răspuns, pe un ton liniștit și binevoitor. Dar respingerea se produsese deja – în momentele lungi de liniște nemiloasă. „Cred că cel mai bine”, a început ea, în cele din urmă, „ar fi ca, după ce tot ce-au făcut pentru tine, să le spui în continuare mama și tata bunicilor tăi”.

„Mă așteptasem să mă ia în brațe și să mă ducă în locul de unde venise, oricare ar fi fost acela”, și-a amintit Clapton.

E genul de moment care schimbă cursul unei vieți. Parcă cineva apăsase pe un buton. Aproape imediat, resentimentul și respingerea s-au transformat în ură viscerală și amărăciune. Elevul odinioară bine-crescut, care supraviețuise până atunci grație unui simț sănătos al umorului, a devenit peste noapte o prezență posacă, retrasă și acră. Toate încercările de apropiere au fost respinse. Brian, fratele vitreg mai mic, care îl admirase instantaneu pe Eric la sosire, a fost ignorat ostentativ, în special pentru că el și sora lui mai mică erau tratați ca niște staruri de copii din sat, datorită accentului nord-american.

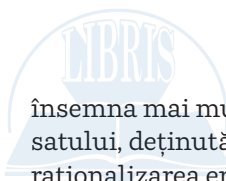
Eric a ales să atragă atenția prin istericale cu mulți decibeli. Într-o zi, enervat, s-a năpustit afară din casă și s-a dus pe bucata de iarbă din fața casei. Pat, căutând să-l împace, a ieșit după el. „Mai bine n-ai fi venit! Mai bine ai pleca înapoi!” i-a strigat el.

Pentru el, incidentul supărător n-a făcut decât să

scoată în evidență ce viață binecuvântată dusesse la țară până la întoarcerea nedorită a mamei sale de peste hotare. Până atunci, lumea lui se învârtise în jurul lui Rose, al lui Jack și al unchiului său, Adrian. Rose, o fire calmă, blândă și indulgentă, avea o cicatrice adâncă pe obraz după ce, pe la 30 de ani, în timp ce era operată în cerul gurii, o pană de curent dusesse la abandonarea intervenției chirurgicale. Ca urmare, rămăsese cu o adâncitură în obrazul stâng. Pentru a mai câștiga niște bani pentru familie, ea obișnuia să facă menajul în casele mai mari de la marginea satului. Jack, un tip bine construit și chipeș, dar necizelat, cu părul pieptănat cu cărare pe mijloc, ca un fotbalist de dinainte de război, fuma țigări făcute de mână și, în general, trăia în conformitate cu standardul oficial de masculinitate transmis în clanul Clapp/Mitchell. Un autoritar binevoitor, se ferea ca de ciumă de orice manifestare a afecțiunii, pornind, se pare, de la ideea că, la un bărbat, căldura umană denotă o inerentă slăbiciune de caracter.

Cu toate acestea, muncea cu grijă și devotament, Jack fiind un excelent tencuitor, tâmplar și zidar. Casa părinților lui, la fel ca restul caselor din zonă, fusese cândva o casă pentru săraci. Aceasta consta din patru camere simple, două dormitoare la etaj, iar jos, camera mică din față și o bucătărie. Nu se poate spune că era tocmai o casă cu dotări moderne. Nu exista baie, doar o toaletă afară, nu avea curent electric și era luminată cu lămpi de gaz. Rose și Jack aveau un dormitor, iar unchiul Adrian pe celălalt. Tânărul Eric dormea pe un pat de campanie, fie în camera bunicilor, fie, mai târziu, la parter.

Lunile de vară și le petrecea afară, pe fâșia cu iarbă spre care dădea ușa din fața casei. Câmpiile care înconjurau Ripley-ul, precum și malurile râului Wey și „Fuzzies“, așa cum botezaseră copii pădurea aflată după zona cu iarbă, au devenit terenul lui de joacă. În tot acest timp, aplecarea tânărului Eric spre trăsnaï nu

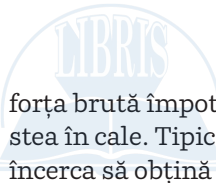

însemna mai mult decât furtul de dulciuri din cofetăria satului, deținută de surorile Farr, într-o perioadă în care raționalizarea era încă la ordinea zilei.

Schimbarea de caracter în urma episodului dureros de după sosirea mamei sale a fost marcantă. Dacă odată fusese un elev atent și silitor al Școlii primare din Ripley, aflată în subordinea Bisericii Anglicane, acum devenise insolent, se împotrivea autorității și era nesociabil. Nici nu-i de mirare că prestația sa a avut de suferit. Siguranța de care beneficia pentru că făcea parte dintr-o familie s-a risipit. Își imagina că oamenii discutau despre el, vorbindu-l pe la spate. „Îmi doream să se deschidă pământul și să mă înghită“, își amintește el. „Mă simțeam ca un rahat și credeam că de aceea eram tratat așa cum eram tratat.“

Asta a coincis și cu apariția primei dintre numeroasele lui dependențe – în acest caz, o dependență serioasă de zahăr, pe care îl mânca în sandvișuri cu unt. Respingerea sa de către propria mamă nu era singurul lucru cu care se confrunta. Din întâmplare, cam în aceeași perioadă în care a descoperit că e un copil nelegitim, s-a văzut în oglindă din profil și a observat, spre disperarea lui, că avea o bărbie lipsită de fermitate. „Mă jucam cu pudriera bunicii, care avea o oglinjoară, și m-am văzut în două oglinzi pentru prima dată... Am fost teribil de supărat. Am văzut o bărbie aproape invizibilă și m-am gândit că viața mea s-a terminat“, a spus mai târziu. De îndată ce a crescut suficient, a început procesul de camuflare a acestui defect anatomic – chipurile, grav – cu bărbie de diferite mărimi, proces care a durat aproape pe tot parcursul vieții sale de adult.

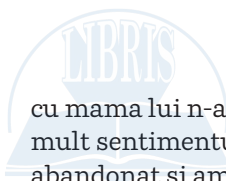
Pentru a compensa aceste dezamăgiri timpurii, s-a retras într-o lume închipuită, populată de personaje fantastice. Cel mai important în această existență paralelă era alter ego-ul tânărului Clapton, elegantul Johnny Malingo, un bărbat/băiat simpatice care folosea

forța brută împotriva tuturor celor care îndrăzneau să-i stea în cale. Tipic, personajul inventat de el, Malingo, nu încerca să obțină prietenia altcuiva decât a labradorului negru al familiei, pe nume Prince. În schimb, cerea să i se acorde respect doar prin puterea voinței. Johnny devenea, uneori, cowboy și călărea un alt personaj din tărâmul basmelor, Bushbranch, poneiul care-l însoțea peste tot.

Eric avea obiceiul să stea la parter, în bucătărie, și să deseneze obsesiv. Ca o ciudățenie, la început, a fost fascinat de desenarea plăcintelor. Poate pentru că era mezinul familiei, poate pentru că bunicii se simțeau vinovați pentru situația lui dificilă, era un copil răsfățat. Rose se ducea și îi cumpăra cele mai noi benzi desenate, de unde el copia personajele, iar Jack își petrecea timpul liber făcându-i jucării. Mai târziu, Rose l-a cadorisit cu o undiță din bambus, cu mulinetă și tot echipamentul, cumpărată pe datorie dintr-un catalog, în rate săptămânale.

Asemenea răsfățuri nu l-au împiedicat să intre în bucluc. La scurt timp după sosirea lui Pat, micul Eric, în vârstă de nouă ani, se juca pe câmp când a descoperit o versiune destul de rudimentară, realizată manual, a revistei *Penthouse*, care consta în mai multe pagini capsate laolaltă pe care erau desenate de mână organe genitale. Fascinat și șocat de imaginile grosolan schițate, a avut curajul s-o întrebe pe o fată nouă din clasă: „Ai chef de-o tură?” Desigur, s-a dezlănțuit iadul și s-a trezit dus în fața directorului scoțian al școlii, un anume domn Dickson, care a insistat ca el să-i ceară scuze fetei și i-a administrat niște nuiele pentru problemele create. Pentru un elev naiv, care nu știuse prea bine ce înseamnă cuvintele pe care i le adresase colegei, trebuie să fi fost o experiență profund traumatizantă. Din acel moment, sexul a fost asociat cu rușinea și pedeapsa, o sursă de fascinație murdară, dar care comportă riscul umilinței și răzbunării. Această moștenire dureroasă va fi cauza altor angoase viitoare. Mai mult, relația problematică

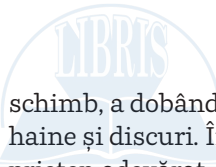

cu mama lui n-a făcut decât să-i cristalizeze și mai mult sentimentul de furie față de toate femeile. „M-a abandonat și am învinuit-o pentru asta“, a spus el despre faptul că fusese respins. „Aici a început totul. Atunci mi-am dat seama că eram capabil să-i fac exact același lucru sexului opus – și chiar ceva mai rău decât îmi făcuse ea vreodată.“

După ce făcuse ravagii prin revenirea acasă, la mai puțin de un an de la apariție, brusc, Pat a dispărut din nou în Canada, cu frații vitregi ai lui Eric, lăsându-l să se confrunte încă o dată cu abandonul. Dată fiind lipsa lui de perseverență la școală, Rose și Jack n-au fost surprinși când Eric a picat examenul de la sfârșitul școlii primare, care i-ar fi asigurat un loc la școlile gimnaziale cu profil uman* din Guildford sau Woking. În schimb, a fost trimis la St. Bede, o școală gimnazială cu profil practic, în orașul învecinat, Send. Dacă eșecul de a intra la școala medie a fost o dezamăgire, aceasta a fost compensată cu vârf și îndesat de faptul că majoritatea prietenilor lui din sat au ajuns tot la St. Bede, pregătindu-se, cel mai probabil, să lucreze până la urmă ca ucenici la comercianți sau la fabrica de băuturi acidulate din apropiere, din Stansfield, unde Eric s-a angajat peste vacanță, având sarcina deosebit de plictisitoare de a lipi etichete pe sticlele de limonadă.

Chiar dacă, poate, s-a bucurat să aibă în jur atâtea fețe cunoscute din Ripley, sentimentul că era – și va rămâne – un *outsider* începea să lase urme. Nu era defel interesat de fotbal sau de cricket, spre deosebire de restul băieților din clasă – deși mai târziu va fi fascinat de ambele sporturi. În

* În original, *grammar schools*. Ciclul gimnazial în sistemul educațional din Marea Britanie era divizat în două profiluri. La școlile de tip *grammar schools*, accentul cădea pe o educație academică, bazată pe predarea limbilor străine. În schimb, la școlile gimnaziale de tip *modern secondary schools*, grila educațională se concentra pe baza dobândirii unor abilități practice de către elevi. În baza acestei diferențe, admiterea la *grammar school* era mai dificilă, pentru că majoritatea elevilor cu rezultate bune optau pentru aceste școli, cei cu rezultate mai slabe ajungând la *modern secondary schools* (n.r.).

schimb, a dobândit alte obsesii, tot mai puternice, față de haine și discuri. Împărtășea aceste pasiuni cu unicul său prieten adevărat, John Constantine.

Părinții înstăriți ai lui John aveau un sistem audio – radio și pick-up – pe care majoritatea familiilor din sat, inclusiv Clapton, nu și l-ar fi permis. John și Eric ascultau discurile de 78 de turații ale lui Elvis Presley, cum ar fi „Hound Dog”. Familia lui John avea și televizor, o raritate pentru Marea Britanie a anului 1956, ceea ce i-a permis unui Clapton copleșit să vadă pentru prima dată o chitară Fender Stratocaster, care arăta ca o combinație de mașină americană și navă spațială, cea pe care Buddy Holly a cântat la *Sunday Night at the London Palladium*. Constantine era întruchiparea stilului de viață la care aspira Clapton, în care banii și bunurile îi asigurau respectul și statutul pe care și le dorea. Dar mai era ceva – o siguranță și o nonșalanță pe care cei din familia Constantine o aveau cu privire la poziția lor, care părea să aparțină în mod natural claselor sociale superioare și pe care adolescentul Eric o găsea irezistibilă. Asta avea să devină o caracteristică pentru multe dintre relațiile importante pe care le-a avut în anii care au urmat; era atras de cei care posedau nu doar bani și statut social, ci și certitudinea de neclintit a propriilor poziții sociale. Această nonșalanță nu-i impresiona, totuși, și pe colegii lor – pentru aceștia, Eric și John nu erau deloc adaptați. El și „dichisitul” Constantine erau respinși în batjocură, ca fiind niște „țăcăniți”, și supuși genului de abuz care, deși nu e grav, lasă totuși cicatrici.

În 1957, Rose i-a cumpărat lui Eric primul lui pick-up, un Dansette, pe care asculta Buddy Holly and The Crickets, Elvis și Little Richard. Aceștia au devenit sprijinul lui și l-au ajutat să uite de tot. Muzica a devenit un refugiu pentru tânărul Clapton.

Iar muzica o avea în sânge. Tatăl lui Rose, bunicul Mitchell, cânta la acordeon și la vioară și, în copilărie,

Rose învățase să cânte la pian. În camera din față a casei din Ripley exista un armoniu, înlocuit, la un moment dat, cu o mică pianină, la care ea stătea și cânta cântecele populare ale anilor 1940, cum ar fi cele ale lui Gracie Fields și Josef Locke. La rândul ei, unchiul lui Eric, Adrian, știa să cânte la muzicuță și se credea un mare dansator. Când Adrian nu-și dădea cu briantină prin păr și nu-și împopoțona seria de mașini Ford Cortina cu huse din imitație de blană, el își asculta mult-iubitul jazz – Benny Goodman și trupe ca Dorsey Brothers. Bunicii i-au cumpărat lui Eric o vioară veche și, o vreme, el a încercat să imite ce auzea când îl asculta pe bunicul Mitchell, dar a renunțat rapid, dezamăgit de scârțâitul discordant pe îl scotea arcușul la contactul cu corzile ori de câte ori punea mâna pe instrument. N-avea să fie ultimul start ratat înainte să ajungă să facă muzică.

Muzica

În vara lui 1958, Eric a luat examenul de la sfârșitul clasei a VIII-a, care era conceput ca o plasă de siguranță pentru copiii care nu trecuseră examenul de la sfârșitul școlii primare, dar demonstraseră, în acest timp, că meritau, totuși, șansa unei educații mai serioase. Succesul său s-a datorat, în bună parte, interesului pe care i-l arătase un anumit domn Swan, profesor de artă la St. Bede, care recunoscuse la tânărul Clapton un talent înnăscut în acest domeniu și pe care l-a ajutat să-și îmbunătățească tehnica la desen și i-a dat lecții de caligrafie.

Ca atare, Eric a fost transferat de la St. Bede la Școala Hollyfield, ceea ce însemna că trebuia să meargă o jumătate de oră cu autobuzul din Ripley în fiecare dimineață. Deși teoretic era o școală secundară, aici exista un curs experimental de artă de trei ani pentru copii talentați începând de la vârsta de treisprezece ani, iar clădirea școlii de artă era separată, la o jumătate de milă distanță de complexul principal. Elevii își petreceau două zile pe săptămână desenând și modelând lut. Pentru a ajunge acolo, elevii școlii de artă, care nu ratau ocazia să iasă în evidență prin haine și tunsori la modă, trebuiau să treacă pe lângă Mecca muzicală din Surbiton, adică

Bell's. Dacă Surbiton-ul anilor 1950, încă un veritabil bastion al conformismului călduț al clasei mijlocii, mai avea ceva până să-și ajungă din urmă rivalul, adică Greenwich Village, din New York, ca Mecca spirituală a tot mai numeroșilor beatnici de peste tot, nu trebuie uitat că aici era, totuși, magazinul de muzică Bell's. Iar Bell's avea o semnificație aproape religioasă pentru orice adolescent de la sud de Tamisa care ascultase vreodată *skiffle** sau avea măcar un plan vag că, într-o bună zi, ar putea să-și lase barbă. Mai mult, în fereastra multicoloră a magazinului erau expuse cele mai noi chitare. Și, la fel ca restul băieților de la școala de artă, Eric se oprea din drum și saliva.

Dar după ce a reușit să ajungă la o școală mai bună, Eric s-a mulțumit să tragă mâța de coadă. Depunea eforturi minime, deși a fost lăudat pentru poeziile sale, care au apărut în revista școlii și care erau, potrivit unui coleg de la Școala Hollyfield, Anthony „Top” Topham – care va ajunge membru fondator al trupei Yardbirds – „surprinzător de bune”. Altfel, Clapton și-a făcut un obicei din a chiuli pentru a merge la cumpărături la magazinul Bentalls din Kingston, de unde își lua discuri cu jazz din New Orleans și folk. Dar visul lui era să aibă propria chitară și, după multe rugăminți și lingușiri, bunicii l-au însoțit în autobuzul spre Bell's, unde au lăsat un avans pentru o chitară Hoyer, de producție nemțească, care costa două lire sterline și avea un design asemănător unei chitare clasice acustice spaniole, dar cu corzi metalice.

Combinația de gât lat și corzi foarte îndepărtate pe grif o făcea greu de folosit, iar pentru Eric era un efort supraomenesc până și să prindă gâtul, darămite să țină apăsată corzile metalice care tăiau în carne vie. Cu toate acestea, ca să-l cităm, povestea asta avea ceva „virginal”. Însă în săptămânile următoare avea să abandoneze chitara Hoyer tot mai des, frustrat de incapacitatea de a

* Gen muzical cu influențe jazz, blues și folk cântat, de obicei, cu ajutorul unor instrumente improvizate. Apărut la începutul secolului XX, a devenit populat în anii 1950 (n.t.).

scoate un sunet cel puțin decent din instrument. Găsea tot acest proces monoton și plictisitor, iar lucrurile erau complicate de faptul că habar n-avea s-o acordeze. Dar, încetul cu încetul, bâjbâielile lui au dus la un progres lent. A petrecut ore în șir în dormitor învățând să cânte, notă cu notă, cântecul folk „Scarlet Ribbons” al lui Harry Belafonte. Și, pe măsură ce mai învăța o secțiune a piesei, își înregistra încercările folosind un magnetofon Grundig portabil, pe care Rose și Jack i-l făcuseră cadou de ziua lui. Când se rupea o coardă, trebuia să se descurce cu cinci corzi sau mai puține. Nu era neobișnuit pentru Clapton să fie văzut plimbându-se cu o pălărie pe care, ciudat lucru, era scris numele clarinetistului britanic de jazz tradițional Acker Bilk și ducând cu el o chitară acustică care, nu se știe cum, nu părea să aibă niciodată mai mult de două corzi. În scurt timp, ruperea corzilor va deveni pentru el un soi de trăsătură distinctivă.

În timp ce-și dezvoltă rudimentarele abilități de chitarist, Eric descoperea o altă dragoste care-l va însoți toată viața, cea pentru îmbrăcăminte. E posibil ca predilecția lui pentru croitoria scumpă, care peste ani îl va face să cheltuiască adevărate averi în atelierelor dichisite ale lui Giorgio Armani și Gianni Versace, să-și aibă originea într-o excursie făcută în timpul școlii la British Museum. Pe lângă el a trecut un dandy cu melon care purta un costum cu dungi croit pe corp. Chiar și pentru ochiul de nespecialist al lui Clapton, era un exemplu de croitorie desăvârșită, cu pantaloni mulați pe picior și sacou cu șlițuri la spate. Într-o bună zi, și-a promis Eric, urma să aibă și el un asemenea costum. Deocamdată, era necesară o abordare mai umilă, așa că a început să se dea bine pe lângă Rose ca să-i cumpere costume în stil italian, cu sacouri scurte, la modă, din catalogul Littlewoods și, mai târziu, blugi strânși pe picior. Acasă, poza în fața oglinzii cu chitara pe care scrisese cu pixul „Lord Eric”, imitându-și eroii, pe rockerii americani Jerry Lee Lewis, Gene Vincent și Little Richard.

A mai descoperit, spre deliciul lui, că o haină militară cumpărată de la Millets și o chitară aruncată neglijent pe umăr erau irezistibile pentru un anumit tip de adolescente și a început să se vadă cu o fată frumușică din zonă, pe nume Diane Coleman. După școală, se giugiuleau în timp ce ascultau discuri în sufrageria mamei ei.

Nu peste mult timp, chitara Hoyer a fost înlocuită de una acustică cu corp subțire, care avea pictată pe spate o femeie goală și pe care Eric a găsit într-o piață de vechituri din Kingston. La fel ca în cazul altor ingrediente esențiale ale vieții de adolescent, chitara la mână a doua – produsă de compania Washburn din Chicago și la care se cânta mult mai ușor decât la modelul primitiv pe care îl înlocuise – a fost cumpărată, în parte, printr-un „împrumut” de bani din geanta lui Rose. Având în mâini un instrument mai profesionist, a început să facă progrese serioase. Punctul de cotitură a fost când, într-o bună zi, a învățat tema din „Honey Bee”, piesa bluesmanului Muddy Waters, născut în Mississippi. În acel moment, spune Clapton, „a fost ca și cum mi-aș fi însușit întreg vocabularul chitaristic. Îți reușește un singur lucru și simți că e ceva serios și pe bune”.

La fel de important, a descoperit un gen de muzică ce se adresa direct sentimentului lui de izolare și de furie pentru că fusese abandonat de mamă. Intervievat de Melvyn Bragg în 1987, într-o ediție dedicată carierei sale a emisiunii *South Bank Show* de la ITV, a spus: „În cea mai mare parte a tinereții mele, am simțit că sunt pus la zid și că puteam să supraviețuiesc doar cu demnitate, mândrie și curaj. Am auzit asta în anumite genuri muzicale și am auzit-o în blues, pentru că acolo era mereu vorba de un individ. Era un bărbat cu chitară împotriva tuturor. Nu era o companie, o trupă sau un grup; în esență, era un tip absolut singur și care nu avea alte opțiuni sau alternative decât să cânte din voce și cu chitara pentru a-și alina durerea. Și asta reflecta ce simțeam în legătură cu multe aspecte din viața mea”.

Eric s-a alăturat unui grup chitariști în afirmare de la Școala Hollyfield, inclusiv „Top” Topham și Chris Dreja. Tatăl lui Topham era artist și era cel mai important, dacă nu unicul, boem autentic din Kingston. Cu mult înainte ca bluesul să devină o modă printre puștii din sud-vestul Londrei și din Surrey, Topham Senior devenise un fan și o enciclopedie ambulantă. El îi transmisese dragostea pentru muzică fiului său Anthony, un talentat chitarist în vârstă de cincisprezece ani, deja recunoscut printre colegi ca un excelent artist în devenire. E de înțeles, așadar, că locuința de pe Topham Clifton Road, numărul 52, Kingston, era locul unde se strâneau sâmbăta dimineața pasionații de blues de la școala de artă. Acolo, stăteau în sufrageria duplexului victorian și se îndopau cu producțiile rare de import ale celor mai buni muzicieni ai genului, Lead Belly, Big Bill Broonzy și Josh White. Un plus era și faptul că mama lui Top îi hrănea pe toți, inclusiv pe adolescentul Clapton.

„Să nu uităm că, pe atunci, pe piață existau doar între doisprezece și optsprezece discuri de blues”, spune Topham. „Oferta era groaznic de limitată. Asta până când au apărut compilațiile și apoi lucrurile au început să se schimbe foarte rapid. Învățam cu toții să cântăm și am început, în general, cu country blues. Eric cânta o piesă, altcineva cânta alta, și așa învățam. Jesse Fuller era foarte popular și am ajuns să cântăm toți piesa lui, «San Francisco Bay Blues». Îmi amintesc că am cântat-o și cu Eric. Piese de genul ăsta au constituit fundamentul și punctul de pornire în muzica blues.”

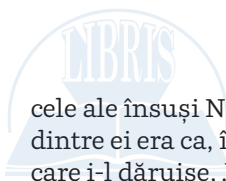
Pentru colegii săi chitariști în devenire, Clapton nu prea ieșea în evidență ca fiind mai talentat decât restul. Dar pentru gașca de iubitori de muzică avea să devină evidentă hotărârea lui mută și răbdarea în ceea ce privește încercarea de a stăpâni instrumentul. „Eric avea o latură disciplinată de care nu cred că ne-am dat seama cu adevărat atunci”, spune Topham. „Petrecea ore întregi repetând și copiind piesele pe care reușea să pună mâna, dar își împărțășea mereu descoperirile. Îți spunea c-a

învățat o piesă de-ale lui Chuck Berry și îți arăta cum să câți soloul *slide**.“

Și, pe măsură ce dragostea pentru blues devenea tot mai aprinsă, Clapton căuta cu lăcomie înregistrările a tot mai mulți artiști, cu cât mai obscure, cu atât mai bine. „Într-o sâmbătă dimineață, Eric a apărut la noi acasă într-o stare groaznică“, își amintește Topham. „Își cumpărase primul său album Robert Johnson și aștepta autobuzul în Kingston și l-a pus jos, rezemat de stâlpul din stația de autobuz. S-a urcat în autobuz și și-a dat seama că a uitat albumul acolo și, până a coborât la următoarea stație și s-a întors, acesta dispăruse. Era într-o stare deplorabilă, pentru că era vorba de treizeci de șilingi, adică o mulțime de bani pe vremea aceea.“

El auzise de Johnson de la un alt elev de la Hollyfield, Clive Blewchamp, și, pentru Clapton, atracția hipnotică exercitată de Johnson a depășit sfera muzicală. La fel ca vocea și chitara lui mistuitoare, care te bântuie, și mitologia din jurul scurtei vieți și cariere a lui Johnson făcea parte din legenda bluesului. O parabolă faustiană luase naștere cu privire la Johnson, care a întărit convingerea unora că bluesul era cu adevărat „muzica diavolului“. Se spunea că Johnson fusese un talent mediocru care era atât de acaparat de dorința obsesivă de a deveni un mare muzician, încât a făcut un pact cu însuși Belzebut. Legenda spune că Johnson, un tânăr de la țară din statul Mississippi, s-a trezit la miezul nopții la o răscruce izolată de lângă Plantația Dockery, între orașele Ruleville și Cleveland. Acolo s-a întâlnit cu diavolul, sub forma unui negru uriaș, care i-a luat lui Johnson chitara, a acordat instrumentul și a cântat blues cu o intensitate sumbră, care-ți dădea fiori. Când i-a înapoiat chitara lui Johnson, acesta a început să cânte și, dacă înainte fusese doar priceput, acum abilitățile lui rivalizau cu

* Tehnică de a cânta la chitară care constă în folosirea unui instrument metalic denumit *slide* care se plasează pe unul dintre degetele chitaristului pentru ca atunci când atinge corzile să producă o varietate de sunete și să creeze tranziții fine între sunete și un efect de vibrato (n.r.).

cele ale însuși Necuratului. Pe de altă parte, înțelegerea dintre ei era ca, în schimbul nemaipomenitului talent pe care i-l dăruise, Johnson să-și vândă sufletul diavolului. Legenda era cu atât mai credibilă cu cât existența lui Johnson a rămas – și încă rămâne – o enigmă. Se cunosc puține detalii despre viața lui și există doar trei fotografii cu el considerate autentice; cea mai izbitoare imagine îl arată în prim-plan, privind insolent spre aparatul de fotografiat, cu o țigară neaprinsă atârându-i neglijent din gură, cu degetele răsfirate într-un acord. Cel mai impresionant e felul în care a murit, la vârsta de douăzeci și șapte de ani, în 1938. Se spune c-a fost otrăvit de un soț gelos și că și-a petrecut ultimele clipe în patru labe, urlând ca o Banshee*.

Pentru ca mitul Johnson să fie complet, până și împrejurările exacte ale nașterii lui sunt doar vag cunoscute. Se crede că s-a născut pe 8 mai 1911, în Hazlehurst, Mississippi, deși nimeni nu e sigur. Ca și Clapton, a fost un „copil din afara căsătoriei“, nelegitim, fiind cel de-al unsprezecelea copil al Juliei Major Dobbs, o femeie căsătorită, care avusese o aventură cu un lucrător de pe plantație pe nume Noah Johnson. Aventura lor a dus la destrămarea căsniciei cu soțul ei, Charles Dobbs, iar Robert a început o viață nomadă cu mama sa în Sudul extrem. Au călătorit de la o plantație la alta și au trecut prin lagăre de muncă înainte ca el să fie trimis înapoi să locuiască cu fostul soț plin de resentimente al Juliei. De la vârsta de doi sau trei ani, precum Clapton, el a trăit despărțit de mamă vreme de câțiva ani până când ea s-a recăsătorit, iar el, mama sa și tatăl său vitreg s-au mutat în orașul Robinsonville. În 1930, Johnson s-a căsătorit, dar soția sa în vârstă de șaisprezece ani a murit la naștere. După ce a învățat să cânte la muzicuță și la drâmbă, s-a apucat de chitară în stilul Delta blues, stil apărut în și în jurul orașului Drew din Mississippi,

* Spirit feminin din folclorul celtic, considerat mesager al morții, despre care se spune că anunță moartea unui om prin urlete (n.t.).

situat în inima Deltei, cam în perioada venirii pe lume a lui Johnson. Principalul reprezentat al genului era un cântăreț pe nume Charley Patton, născut la sfârșitul anilor 1880 și care locuia pe vasta plantație a lui Will Dockery. Patton interpreta cântece bisericești, așa-numitele „knife tunes” – deoarece chitara era mânuită cu ajutorului unui briceag trecut peste corzi – vechi piese de dans, dar și piese la modă pe atunci, într-un stil vibrant, plin de pasiune.

Johnson a început să interpreteze piese de-ale lui Patton, cântând pe stradă pentru bani sau în spelunci gălăgioase, localuri dubioase, săli de jocuri de noroc și săli de concerte din partea de sud-est a țării. După ce s-a căsătorit pentru a doua oară, a dispărut în inima Deltei timp de un an sau așa ceva. Când s-a întors în orașul său natal, Robinsonville, contemporani precum bluesmanii Son House și Willie Brown au fost surprinși de cât evoluase ca muzician. În scurt timp, au apărut poveștile cum că Johnson își vânduse sufletul Diavolului în schimbul talentului său prodigios. Zvonurile au căpătat o și mai mare credibilitate grație pieselor pe care le-a compus, cum ar fi „Cross Road Blues”, unde, chiar dacă nu pomeneste explicit de așa-zisul pact cu Lucifer, invocă imagini care-ți dau fiori despre un biet suflet chinuit și se încheie cu versul: „I’m standing at the crossroads, I believe I’m sinking down”^{*}. O altă piesă sumbră și demoralizatoare este „Hell Hound on My Trail”.

Pe măsură ce reputația lui de vocalist și chitarist virtuoz a crescut, Johnson a călătorit tot mai departe, spre St. Louis, Detroit, Chicago și New York. Dar în ciuda abilităților sale fenomenale de vocalist și chitarist, a rămas aproape necunoscut publicului alb din Sud și nu numai. În consecință, au existat doar două sesiuni de înregistrări, care cuprind douăzeci și nouă de piese. Prima a avut loc pe 23 noiembrie 1936, în camera 414 a Hotelului Gunter din San Antonio, Texas, care fusese

^{*} În traducere liberă, „Stau la răscruce, cred c-o iau la vale” (n.t.).

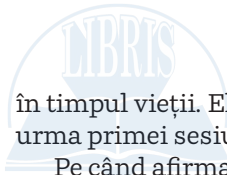
amenajată ca studio temporar de înregistrări pentru casa de discuri ARC. Când tânărul în vârstă de 25 de ani a fost invitat să cânte în fața unor muzicieni mexicani aflați în studio, Johnson, care își păzea cu ferocitate tehnica de chitarist, s-a întors cu spatele la aceștia înainte să înceapă, ceea ce a contribuit din plin la întărirea teoriei pactului cu diavolul și a zvonului că ascunde un mare secret. A înregistrat șaisprezece piese în trei zile, sesiunile fiind întrerupte, zice-se, de faptul că ar fi fost arestat pentru vagabondaj și eliberat ulterior. Piese, printre care „Cross Road Blues“, „Kind Hearted Woman Blues“, „Sweet Home Chicago“ și „I Believe I’ll Dust My Broom“, vor deveni standarde blues.

În anul următor, în weekendul 19-20 iunie 1937, Johnson a înregistrat din nou, de data asta în Dallas, într-un alt studio improvizat de pe Park Avenue, numărul 508, unde se afla pe atunci Vitagraph/Warner Brothers Building Exchange. Aici a înregistrat treisprezece piese, inclusiv „I’m a Steady Rollin’ Man“, „Malted Milk“, „From Four Until Late“ și „Traveling Riverside Blues“, foarte sugestivă din punct de vedere sexual, care conține controversatul vers: „You can squeeze my lemon till the juice run down my leg“.* Și, parcă pentru a confirma zvonurile despre destinul său faustic, a compus și „Me and the Devil Blues“, care conține versurile: „Early this morning, when you knocked upon my door. And I said, «Hello, Satan, I believe it’s time to go»“.**

Ambele sesiuni de înregistrări au fost realizate cu echipamente rudimentare și cu ferestrele și perdelele trase ca să acopere zgomotul traficului de afară. Cu toate acestea, vocea lui Johnson, cu un *falsetto* din altă lume, sinistră, disperată, chinuită și rugătoare, avea puterea să evoce masacre și holocausturi. Dar sesiunile de înregistrări nu l-au transformat pe Johnson într-o vedetă

* În traducere liberă, „Îmi poți stoarce lămâia până mi se scurge zeama pe picior“ (n.t.).

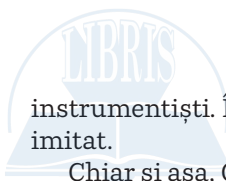
** În traducere liberă, „Dis-de-dimineață, ai bătut la ușa mea. Și am spus: «Salut, Satan, cred e vremea să plecăm»“ (n.t.).

în timpul vieții. El a câștigat între 75 și 100 de dolari de pe urma primei sesiuni și la fel dintr-a doua.

Pe când afirmarea se întrezărea la orizont, Johnson era deja mort. Pe 23 decembrie 1938, John Hammond, producător american alb și activist pentru drepturile civile, care îi descoperise sau încurajase pe Billie Holiday și Count Basie, a organizat un concert într-un spațiu prestigios, la Carnegie Hall, în New York. Intitulat „De la Spirituals la Swing“, acesta prezenta muzica negrilor. Hammond a trimis reprezentanți ai casei de discuri Vocalion în sud ca să dea de Johnson și să-l anunțe că urma să cânte la eveniment. S-au întors cu vestea că el murise în împrejurări ciudate. La fel ca aproape tot ce are legătură cu Johnson, moartea sa rămâne învăluită în mister. Se știe că Johnson a cântat la o seară dansantă într-un orașel numit Forks, aflat la vreo cincisprezece mile de Greenwood, Mississippi. Potrivit celor prezenți, Johnson a flirtat cu soția altui bărbat. Drept răzbunare, tipul i-a dat lui Johnson o sticlă de whisky otrăvit. După trei zile de agonie și convulsii, a murit, în cele din urmă, pe 16 august 1938. N-a fost văzut de niciun doctor și a fost îngropat într-un sicriu rudimentar pus la dispoziție de autorități. Spectacolul de la New York a avut loc fără el, iar bluesmanul Big Bill Broonzy a fost angajat să-i ia locul, deși Hammond a insistat să fie redade două înregistrări cu Johnson.

Timp de aproape un sfert de secol, moștenirea lui Johnson pentru lumea muzicii a rămas parcă într-o capsulă a timpului, până la apariția în 1961 a albumului *Robert Johnson: King of the Delta Blues Singers*, înregistrat la Columbia Records. Pentru că existau foarte puține informații disponibile despre Johnson și muzica sa, mulți dintre cei care l-au auzit pentru prima dată, inclusiv Clapton și un alt împătimit, Keith Richards, au presus că sunetul special al chitarei de pe înregistrări – care consta dintr-o linie de bas continuă, așa-numitul „walking bass“, dublată de o melodie cântată pe celelalte corzi – era atât de complex și de complicat, încât provenea de la doi

instrumentiști. În același timp, era aproape imposibil de imitat.

Chiar și așa, Clapton a devenit fan. Mai târziu, avea să spună că auzise că Johnson era timid și s-a identificat cu el. „La început, muzica lui aproape că m-a dezgustat, atât era de intensă“, observa Eric. „Mi-am dat seama că, dintr-un anumit punct de vedere, îmi găsisem maestrul și că opera vieții mele avea să constea în a urma exemplul acestui om. E cea mai bună muzică pe care am auzit-o vreodată. Am crezut mereu în puritatea ei și voi crede mereu. Până să-i aud muzica, tot ce auzisem părea să fi fost cosmetizat de ochii lumii, așa că, atunci când l-am auzit pentru prima dată, părea să cânte doar pentru el și, din când în când, poate, pentru Dumnezeu. La început, intensitatea ei m-a speriat și n-am putut-o accepta decât în doze mici. Apoi mi-am făcut curaj și am ascultat puțin mai mult, dar n-am reușit niciodată să scap cu adevărat de ea și, în cele din urmă, mi-a stricat orice altă plăcere.“

La vârsta de șaisprezece ani, Eric s-a mutat la Școala de Artă din Kingston, pentru un an de probă, pentru a lua absolvi cursul de artă. Dar, în tot mai mare măsură, școala a trecut pe planul al doilea, după educația muzicală. Sfârșiturile de săptămână erau dedicate exclusiv încercărilor muzicale și întâlnirilor cu oameni aflați pe aceeași lungime de undă, cu care cânta și asculta discuri. După-amiezile de sâmbătă și le petrecea invariabil la un cafe-bar din Richmond numit L'Auberge, unde muzicieni aspiranți precum Clapton și Long John Baldry, poreclit așa pentru că avea peste doi metri, se întâlneau vara să cânte la chitară sau să stea pe terasă și să bea cafea. Și chiar după colț era magazinul de muzică Potter's, care vindea discuri de blues.

Seara, exista un adevărat exod spre Insula Eel Pie, situată în mijlocul Tamisei, și pe care, în secolul al XIX-lea, fusese construită din lemn o sală de dans imensă și un bar unde se vindea gin. Odinioară populară printre dansatori în anii 1920 și 1930, la începutul anilor 1960 își trăise deja perioada de glorie. Când sala era plină de